

**JAVNI ZAVOD
OŠ VOJNIK
Prušnikova 14**

DR. FRIDERICH KARL HENN

Mentor :

prof. Simona ŽNIDAR

Avtorji :

Katja KOVAČ, 8.r
Manja ŠTOKOJNIK, 8.r
Ana PAVŠER, 8.r
Urška FLIS, 8.r

April, 1996

VSEBINA

1. POVZETEK	stran 3
2. UVOD	stran 4
3. VOJNIK SKOZI ČAS	stran 5
4. IZ ŽIVLJENJA ZNAMENITEGA KRAJANA	stran 8
5. ODKRIVANJE VRELCA	stran 11
6. OGLED SPOMINSKEGA MUZEJA	stran 17
7. ZAKLJUČEK	stran 23
8. VIRI IN LITERATURA	stran 24
9. PRILOGE	

1.POVZETEK

Dr. Friederich Karel Henn je kot študent medicine leta 1833 potoval s kočijo skozi Radence in opazil vrelec, ki se je prosto izlival na površino.

Nekaj let za tem je kupil zemljišče, ki so ga domačini imenovali "bublja" in začel z raziskavo vrelca.

Naredil je analizo, ki je pokazala, da radenska slatina vsebuje veliko število mineralov in ogljikovega dioksida.

Kot izkušen zdravnik se je leta 1865 vrnil v Radence in začel s saniranjem vrelčnega močvirja in z iskanjem glavnega vrelca. Leta 1869 je prvič pritekla čista radenska slatina.

Od takrat je bilo njegovo življenje razdeljeno med dva kraja, Vojnik in Radence. V Vojniku je bila njegova družina ena najpremožnejših. Toda že dr. Henn je razprodal veliko zemljišča in bogastva, še več pa njegovi nasledniki, ker je potreboval denar za kemijske analize vode.

Še danes v Beogradu živi Hennova vnukinja, ki občasno pride v Vojnik. Zelo je ponosna na svojega prednika in želi s postopkom denacionalizacije dobiti njegovo zemljišče nazaj.

2. UVOD

Smo članice turističnega podmladka. Odločile smo se, da bomo raziskale življenje dr. Fridericha Karla Henna, krajana Vojnika, ki je ustanovil zdravilišče v Radencih.

Turistično društvo Vojnik nam je omogočilo obisk Zdravilišča Radenci in ogled Hennovega muzeja.

Podatke o dr. Henu smo iskali po različnih enciklopedijah, vendar smo jih našli zelo malo. To nas je presenetilo, vendar sklepamo, da so jih uničili njegovi nasledniki (razen sina). Henn je namreč živel v času velikih konkurenc, saj so takrat nastajala večja zdravilišča. Bila so zelo popularna in si je vsak želel biti najpomembnejši. Tako smo največ podatkov dobili iz Kronike zdravilišča in iz pripovedovanja g. Jožeta Tanška. Za podatke o pomembnih dogodkih, ki so se zgodili v času življenja Hennove družine v Vojniku, smo pogledali v različne zgodovinske knjige in Kronike zdravilišča.

Upamo, da smo s to nalogo obudili spomin na pomembnega krajana Vojnika.

3. VOJNIK SKOZI ČAS

Vojnik je naselje severno od Celja. Občina Vojnik je nastala z reformo lokalne samouprave leta 1994. Danes šteje 10.051 prebivalcev in obsega 66 naselij, ki se razprostirajo na 106,76 km².

Nekdaj je kraj imel zelo pomembno prometno lego, saj je povezoval Jadransko morje s severnimi kraji.

Najstarejši materialni viri (hranijo jih v Pokrajinskem muzeju v Celju), ki pričajo o življenju v kraju, segajo v neolitik (mlajša kamena doba).

Naselje se je izrazito oblikovalo v rimskem času, ko je skozenj vodila rimska cesta iz Celja, Škofje vasi do Ivence, Frankolovega in dalje.

V cerkvi sv. Florjana je vzidan rimski relief. Na pročelju nove župnijske cerkve sta vzidani dve od trinajstih marmornatih plošč, ki so jih odkrili l. 1896 pri gradnji cerkve, ki so jo gradili na mestu prejšnje.

Leta 1809 so na željo nadvojvode Ivana ob vhodu v cerkev v Novi Cerkvi vzidali odlomke rimskega napisnega kamna.

Z razpadom rimskega cesarstva se je tudi na Slovenskem začelo obdobje fevdalizma. Z izgubo karantske samostojnosti smo Slovenci postali last frankovsko-nemških (po letu 843) cesarjev. Slovensko zemljo so podeljevali svojim pomočnikom, vazalom, ti pa vazalom nižje stopnje.

Prvo znano poročilo z našega območja je iz leta 895, drugo iz leta 1016 in tretje iz leta 1025, vsa tri pa so darovnice.

Ime Vojnik izhaja iz besede Hvojniki (kraj, kjer so rastle smreke). V srednjem veku je znan pod različnimi imeni, in sicer kot :

- HOHENEKE leta 1164 z Leopoldom in njegovim sinom Verigandom (Liupoldus de Hohenke et filius eius werganus),

- HOHNEC (leta 1173),
- HOCHINEGGE (leta 1211),
- HOHENEK (leta 1265),
- HOHENECH (leta 1274),
- Castrum (grad),
- HORYK (leta 1259),
- purg HOHENEGGE (leta 1311),
- de HOHNEG (leta 1479).

Po gosposčinskem urbarju (1524) je srednjeveški Vojnik obsegal 62 zaselkov in krajev, v katerih je živelo 194 podložnih družin. V samem trgu je živelo 28 družin.

Verjetno je Vojnik postal trg že okoli leta 1306, Orožen pa ga leta 1524 že omenja kot trg.

Prvi vojniški pečat navaja listina iz leta 1455. (Božo Otorepec, Srednjeveški grbi in pečati, str.190). Ohranjen je odtis drugega vojniškega pečata iz leta 1649.

Župnijska cerkev sv. Jerneja je tretja v kraju in je nastala na mestu druge (graditi so jo začeli 19. 4. 1896). Njen graditelj je bil župnik, g. Vodušek. On je bil tudi pobudnik za gradnjo naše šole (šoli je podaril zemljo) in posojilnice. Ne ve se, kje je stala prva cerkev. Prvotno je bila cerkev podružnica prafare Nova Cerkev. Leta 1613 je bila ustanovljena župnija in Strassburški kapitel in še njen patron. V cerkvi so na spodnjem koru orgle iz leta 1858.

Staro pokopališče je bilo na vzhodni strani cerkve, a je bilo zaradi močvirnatega terena, leta 1856 prenešeno na današnji prostor in leta 1877 prvič razširjeno.

Šola je bila v Vojniku ustanovljena že v drugi polovici 18. stol.. V Henrovem času (1815) je šolo obiskovalo 39 otrok iz trga, leta 1850 pa je šola postala zaradi naraščanja števila otrok dvorazredna. Šola je imela

sprva neko sobo v najemu, od leta 1844 pa se izvaja pouk v lastni šolski sobi. Prvi znani učitelj je bil Jakob Medved (okoli leta 1834). Od leta 1865 je šolo vodil France Vučnik, ki je skupaj z ženo ustanovil še privatno gospodinjstvo šolo (leta 1866).

V času življenja dr. Henna (1839) je bil v Vojniku hud požar, ki je temeljito požgal trg. Njihova hiša je ostala, ker je bila trobočna (obokani kletni prostori, prvo in drugo nadstropje) in samostoječa.

Najstarejše podatke o vojniškem prebivalstvu navaja gosposčinski urbar iz leta 1524. Po takratnih podatkih je v trgu živelo 28 družin. (Jože Koropec, Srednjeveško gospodstvo Vojnik, str.271).

Jože Curk v Trgih in mestih na slov. Štajerskem navaja, da je bilo leta 1708 v trgu 68 hiš, leta 1754 82 hiš, leta 1820 69 hiš s 380 prebivalci, leta 1831 69 hiš s 326 prebivalci, leta 1869 78 hiš s 688 prebivalci in leta 1910 115 hiš s 777 prebivalci.

4.IZ ŽIVLJENJA ZNAMENITEGA KRAJANA

Friderich dr. Karl Henn se je rodil v ugledni družini 5.5.1809.

Kraj njegovega rojstva ni natančno zaznamovan, saj je družina v času rojstva živela med Vojnikom in Frankolovim. Po nekaterih virih se je tako rodil na Frankolovem, po drugih pa v Vojniku. Ker je bila družina ugledna, Vojnik in Frankolovo pa sta bila nepoznana kraja, je bil dr. Henn vpisan celo v cerkveno krstno knjigo v Novi Cerkvi.

Rojstna hiša v Vojniku je ohranjena še danes. V njej ima danes v najemu zasebno zdravstveno ambulanto dr. Praznik.

V družini sta bila dva sinova in hči. Starejši brat je imel trško pošto (Vojnik je pridobil trške pravice že v 13. stol.), ki je bilo nekaj časa celo v njihovi hiši v Vojniku.

Sestra je imela v Vojniku veliko gostišče s salonom pri trškem sejmišču. Gostišče se je imenovalo Pri Pečar in je bilo zaradi pomembnih sejmov, ki jih je imel Vojnik po odobritvi Marije Terezije večje število, eno najpomembnejših gostišč trga.

Karel Henn je študiral medicino v Gradcu. Dr. Karel Henn je kot študent medicine leta 1833 potoval s kočijo skozi Radence in opazil vrelec, ki se je prosto izlival na površino. Nekaj let zatem je kupil zemljišče, ki so ga domačini imenovali "bublja", in začel z raziskavo vrelca.

Kot izkušen zdravnik se je leta 1865 vrnil v Radence in začel s saniranjem vrelčnega močvirja in z iskanjem slavnega vrelca. Leta 1869 je prvič pritekla čista radenska slatina.

Družina dr. Henna je bila ena najuglednejših v Vojniku. Poleg visoko zidane stanovanjske hiše je bilo veliko posestvo. Na ozemlju današnje Prekorškove domačije so imeli prekrasen angleški vrt z lepo urejenimi grmički in rožnimi nasadi.

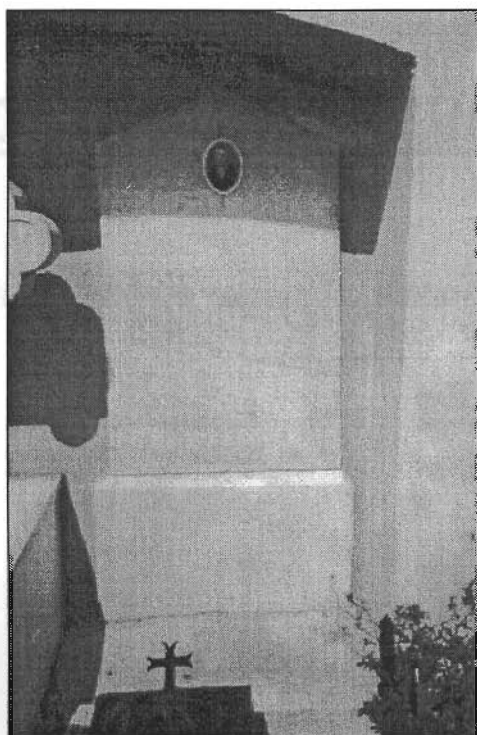
Ko se je dr. Henn začel ukvarjati z vrelcem v Radencih, je posestvo v Frankolovem in večino posestev v Vojniku, razprodal, ker je rabil denar za kemijske analize.

Dr. Karel Henn je bil poročen in je imel sina Romana, ki je po njem prevzel polnilnico v Radencih in nadaljeval očetovo delo, in hčer Marijo, ki pa je bila nezakonska. Marija je živel v Radencih in se je šele kot mlado dekle (po 16. letu) začela pojavljati v Vojniku. Bila je center pozornosti, saj je bila zelo lepo in ekstravagantno oblečena.

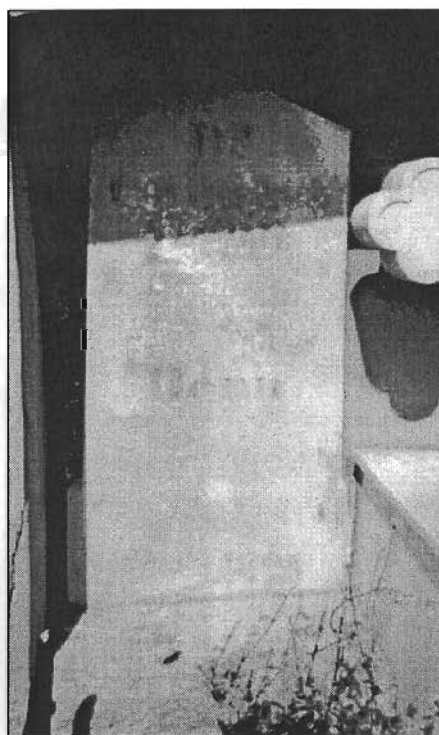
Po zaslugi hčerke dr. Henna, ge. Marije, ki se je po 1. svetovni vojni poročila z ravnateljem šole v Vojniku, g. Šinigojem, in je živel v hiši očeta, je ta hiša ostala v rodbinski lasti vse do danes. Njena hčerka Pavla, ki živi v Beogradu in se občasno vrača v Vojnik, je bila pripravljena oddati nekaj prostorov dr. med. Igorju Prazniku. Ta je hišo zelo lepo obnovil in si v njej uredil ordinacijo.

Ga. Pavla je malo živel v Vojniku, saj je študirala pedagogiko v Nišu in se kasneje poročila v Beogradu.

Dr. Friderich Karl Henn je umrl v Vojniku leta 1877.

*Nagrobni spomenik
Romanu Henu*

*Nagrobni spomenik
dr. Karlu Henu*

Pokopan je v družinski grobnici ob obzidju vojniškega pokopališča.

*Družinska grobnica
Leta 1994 je zdravilišče v Radencih lepo uredilo spominski muzej
-10-.*

5.ODKRIVANJE VRELCA

Zasluga za odkritje radenske slatine gre dr. F. K. Henu.

Lutka dr. Henna, ki nas pozdravi ob vstopu v muzej

Še kot študent medicine in kemije je leta 1834 potoval na počitnice v Ljutomer. Njegovo pozornost je na vožnji s konjsko vprego skozi Radence vzbudilo močno sikanje in kлокotanje nedaleč vstran ceste. Voznik mu je rekel, da to "bublja" tako piska in razgraja ter da bo jutri čarovniški ples. Na Henna je to čudno piskanje in bubljanje ob magični razsvetljavi mesečine neprijetno delovalo in je skoraj strahoma vprašal voznika za vzrok teh čudnih glasov. Ta mu je odvrnil, da je tam vrelec, pod njim pa kotel, v katerem čarovnice kuhajo cмоke (točo) in z njimi uničujejo kmetom polja in vinograde." Če tako piska in kлокota kot sedaj, bo kmalu grom in toča, saj tako kot danes že dolgo ni piskalo." Naslednji dan je silovita nevihta s točo opustošila vsa polja in vinograde v okolici. Henn se je spomnil na voznikovo prerokbo in si nazaj grede skozi Radence ogledal nesrečo prinašajoč vrelec.

Ta je bil v lesenem okvirju v kotlini na travniku, ves v močvirju. Vsepovsod je sikal plin iz zemlje. Vrelec je bil podoben kotlu z vrelo

vodo, številni mehurji plina so izbijali na površino in se s sikajočim pokom razletali ter povzročali stalno valovanje. Voznik je mlademu zdravniku povedal, da je voda, ki prihaja na plan, zelo dobra za mešanje z vinom iz šmarnice.

Henn je domneval, da gre tu za močan vrelec mineralne vode in je vzel vzorce iz vrelca ter jih doma analiziral. Ugotovil je, da vsebuje voda iz vrelca veliko količino raznih soli in predvsem ogljikove kisline (CO_2). Potem je naredil še več preizkusov, ki so samo potrdili njegove prvotne ugotovitve.

S svojimi ugotovitvami o radenski slatini je Henn seznanil več zdravnikov, med njimi tudi srezkega fizika v Radgoni ter prikazoval vrednost vrelca slatine, vendar brez uspeha.

Pozneje je kot vodilni zdravnik v Dobrni, Rimskih Toplicah in Laškem vedno znova poskušal zainteresirati razne zdravniške kroge in forume za radensko slatino, toda rezultatov ni bilo. Uspeh je bil kvečjemu v tem, da je radenska slatina postala znana.

Leta 1865 je dr. Henn ponovno prispel v Radence. V tridesetih letih od njegovega prvega potovanja skozi Radence se je marsikaj spremenilo.

Nivo vrelca se je v teh letih zaradi naplavin precej dvignil, reka Mura se je potegnila daleč na madžarsko stran.

Le vrelec je bil kot poprej pozabljen in zapuščen. Voda je še vedno vrela in mehurji plina so pokali kot pred tridesetimi leti. Dr. Henn je ponovno analiziral radensko slatino, sedaj že kot izkušen zdravnik in praktik, ter z analizo ugotovil, da se svojstva slatine v tridesetih letih niso prav nič spremenila. To mu je dalo še več poguma, da je z veliko voljo in trdnim prepričanjem v uspeh začel z delom.

Najprej je z veliko težavo uspel odkupiti zemljišče in okolico, saj se je dotedanji lastnik trdovratno upiral ne le prodaji zemljišča, temveč tudi vsakemu delu na vrelcu in njegovi okolici. Potem je začel sondirati zemljišče, kar je bilo izredno težko v gibajočem se močvirju. Med mnogimi vrelci na močvirnatem terenu je bilo skoraj brezupno iskati glavno žilo.

To dolgotrajno in naporno delo s primitivno tehniko je bilo povezano z visokimi stroški. Polna štiri leta je trajalo delo, ki je finančne zmogljivosti dr. Henna popolnoma izčrpalo, poleg tega pa so mu skrbi in težave resno načele zdravje. Ves obupan je že nameraval opustiti delo in prepustiti vrelec usodi, ko je zaslutil, da je naletel na glavno žilo. Dal je v

domnevno glavno žilo zabiti hrastovo cev s premerom 33 cm in novembra 1869 je prvič pritekla iz globin čista radenska slatina. Prvi vrelec je bil na globini 14 m. Dr. Henn je v tem letu izdelal prvo uradno analizo, ki je bila objavljena pri F.Brockhaus pod "Sauerbrunn zu Radein, physikalisch - kemisch untersucht" in napolnjena je bila prva steklenica, ki je bila lončena in je imela žig lastnika.

V letu 1870 je bilo nalitih že 37000 steklenic radenske slatine.

1893 je bila narejena prva etiketa za lončeno steklenico, v katero so polnili radensko slatino. Etikete so bile napisane v več evropskih jezikih. Prve steklenice so bile poslane tudi papežu v Vatikan.

Prve posode za mineralno vodo so bile lončene in so imele vžgan žig lastnika

Z zajetjem vrelca je bila ena od glavnih nalog opravljena in dr. Henn je opogumljen z uspehom delal naprej. Leta 1871 je zgradil stavbo za gostišče in stanovanja Annenhof (danes Ljutomerski dom) . Nekoliko je bila urejena tudi okolica vrelca . Odstranjena je bila stara trava in zasajeno drevje , predvsem smreke. Z obstoječim grmičevjem je bil urejen tudi manjši park na spodnji terasi.

Prof.dr. Mitteregger je leta 1871 izdal prvo uradno kompletno analizo radenske slatine . V tem letu je dr. Henn izdal tudi prvo propagandno brošuro z opisom radenskega vrelca in okolice "Der Sauerbrunn zu Radein 1871" pri Wilhelm Braumuller Wien. Tudi pri strokovnjakih je radenska slatina zaradi svojih izrednih lastnosti vzbudila pozornost. Tako piše Kisch v Jahrbuch der Balneologie, Hydrologie und Klimatologie Wien 1872, izdanje Wilhelm Braumuller "Dieser Sauerbrunn hat aber auch in der Tat dadurch eine grossere Bedeutung , dass er einer der reichhaltigsten Natronsauerling ist , die wir in Europa besitzen."

Radenčani (v narodnih nošah) nosijo radensko slatino v vrčih

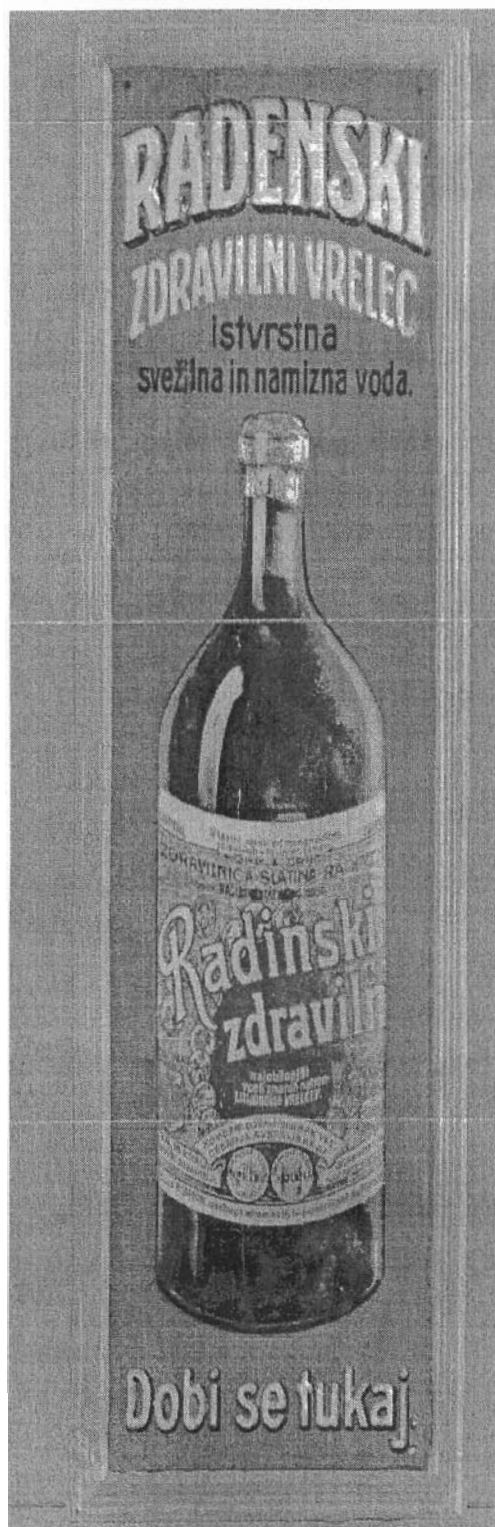
Z dobro usmerjeno reklamo in propagando v časopisju in v več izdajah brošur v raznih jezikih (*A Radeini savanyvizforras Radkersburg 1875* , *A Radeini savanyvizforras - a stajerozagi Vichy 1879*, *Luogo di cura della fonte acidula de Radeini 1879*, *Les sources d, eau minerale acides de Radeini - le Vichy styrien 1879*, *Der natrion - Lithion Sauerbrunn zu Radein 1880* in druge) si je radenska slatina počasi utirala pot v svet. K temu je vsekakor precej pripomoglo tudi osebno poznanstvo dr. Henna s svojimi stanovskimi tovariši.

Zdravilišče Radenska slatina leta 1885

Prvi vrelec je imel ime po neki ženski, Gizela. Na etiketi steklenice je pisalo : " Ne pocrni črnog vina ."

Dr. Karl Friderich Henn je bil lastnik zdravilišča in polnilnice v letih od 1865 do 1877. Leta 1877 je postal njegov naslednik sin Roman, ki je zdravilišče vodil do leta 1896.

Roman Henn

Od leta 1896 do 1917 sta bila solastnika Georg Hildenbrand in dr. Josef Hôhn. Za uradni začetek zdravilišča in uradni prihod prvih gostov, zaznamujemo leto 1882.

Huda konkurenca radenski slatini je bila Petanjska slatina, katere lastnika sta bila brata Vogler. Slatinsko podjetje Petanjci je bilo ustanovljeno leta 1885.

Po drugi svetovni vojni se je omenjena konkurenca nacionalizirala in združila v Radence.

Eden izmed zadnjih lastnikov polnilnice je bil zaveden Hrvat dr. Ante Šarič. O vseh tedaj znanih vrelih (17) in njihovem učinku na zdravje ljudi je izdelal film, ki smo si ga ob ogledu muzeja ogledali.

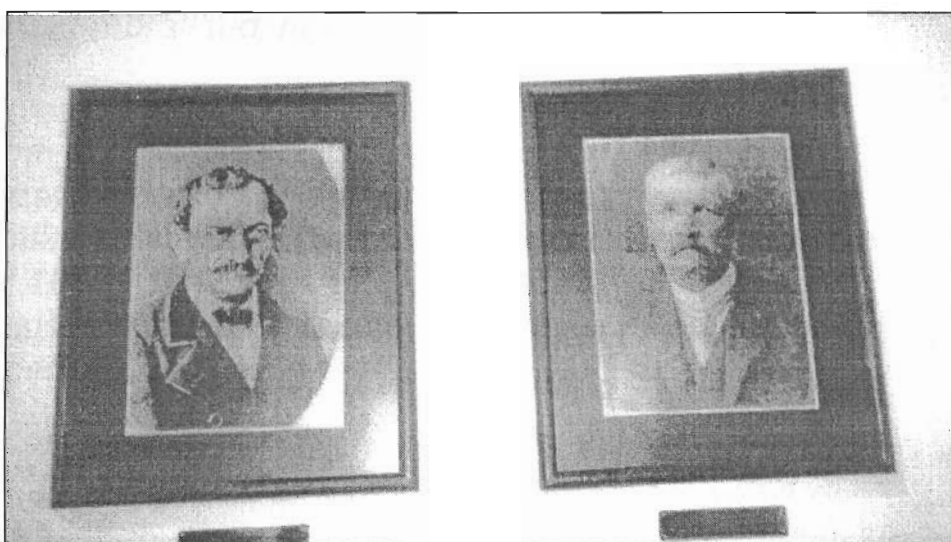
Žal ima film samo hrvaške podnapise, opremljen pa je s čudovito slovensko pesmijo iz leta 1937.

6.Z OGLEDA SPOMINSKEGA MUZEJA **V RADENCIH**

Ko vstopiš v prvo sobo, te pozdravi lutka dr.Henna, ki zre v prvotni vrelec.

Na steni ob njem je slika njegovega sina, solastnika zdravilišča (1877-1896) Romana Henna.

Številne fotografije, dokumenti, etikete, embalaža, priznanja nam skozi vso razstavo pripovedujejo o izrednem razvoju, ki ga je podjetje doseglo v naslednjih desetletjih.

Rekonstrukcija vrtalnega stroja predstavlja način pridobivanja mineralne vode, kakor so ga poznali pred stoletjem.

*Rekonstruiran prvi vrtalni stroj, ki je dosegel globino
14 metrov*

V sobi smo prebrali tudi nekaj zanimivih podatkov:

- Polnilnica ob radenskem vrelcu je bila zgrajena v letih 1892-1893.
- Dr.Henn je odkupil zemljišče, na katerem je bil vrelec (1865).
- Prvo steklenico so napolnili leta 1869.
- Solastnika zdravilišča: Georg Hildebrand (1896-1917) in dr.Josef Hohn (1896 - 1917).
- Radenska slatina je na razstavi kulinarike v Trstu leta 1898 dobila zlato medaljo.

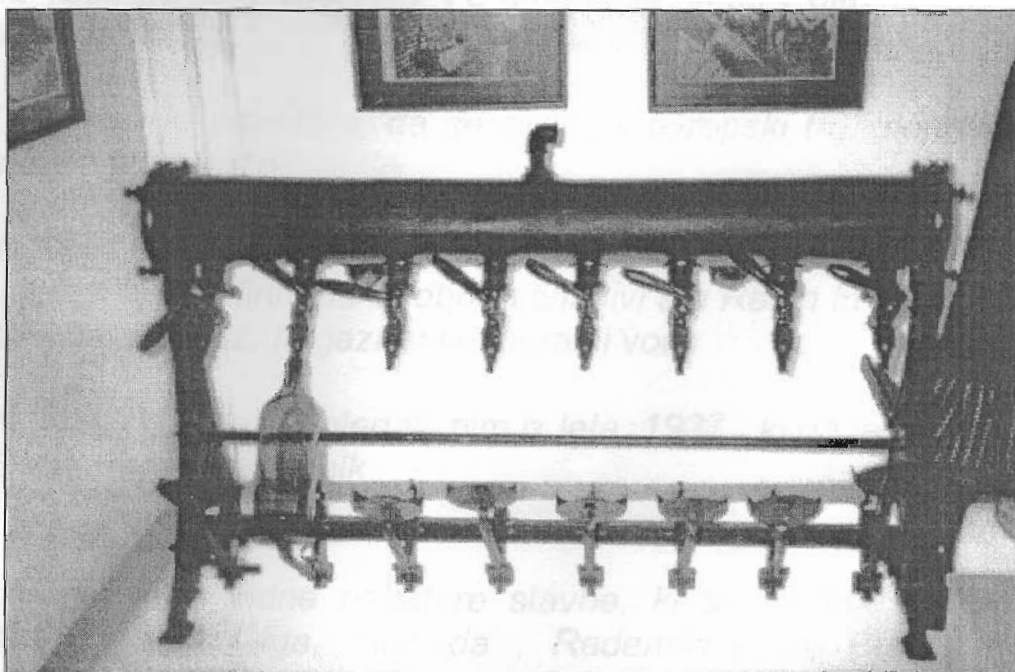
Videli smo tudi prve lončene steklenice z žigi, ki so bile v uporabi do leta 1880, ko so jih zamenjale steklene.

V vitrinah smo opazili podatke o kupoprodajnih pogodbah (Roman Henn in Johan Deller, leta 1883), medalje z razstav in analizo radenskega vrelca iz leta 1883.

V drugi sobi pa smo si lahko ogledali tudi nalivanje in pakiranje steklenic in tako spoznali naporno delo v polnilnici, predvsem delavk.

Pri prvem polnilnem stroju je bilo potrebno za vsako steklenico posebej odpreti in zapreti pipo in nato dati steklenico na zapiranje. Polno steklenico so potem dali v lesen zabojnik. Steklenice so se imenovale "slatina".

Prvi polnilni stroj

V drugi sobi najdemo tudi etikete z različnim številom srčkov , katerih avtor je Milko Bambič, ilustrator.

Kustusinja nam je povedala, da so trije srčki na etiketi radenske slatine od leta 1937. Ravno trije so, ker so bili trije komercialni vzorci :

Giselaquelle

Königsquelle

Heilquelle.

Omenjeni vrelci so še danes komercialni, pridružili pa so se jim še ostali, kot Miral, Radin itd.

Na fotografiji smo si ogledali tudi posebna polnjenja lekarniške Petanske slatine (" Zdravilna voda "), last : Josip in Ivan Vogler.

Druga soba hrani tudi fotografije čudovite opreme Zdravilišča na začetku svojega delovanja. Tako smo si lahko ogledali lepo opremo v čakalnici, sobi za terapijo, dvoposteljni sobi za goste in ambulantni.

V tretji sobi sledimo razvoju po 2. svetovni vojni . Vidimo sliko obrata Petanjske slatine iz leta 1948. Tukaj je tudi naprava za dodajanje CO₂ v steklenice in veliki leseni zaboji . Na voljo je tudi podatek o številu polnjenih steklenic, ki se je iz milijona leta 1940 povzpelo na 7 milijonov.

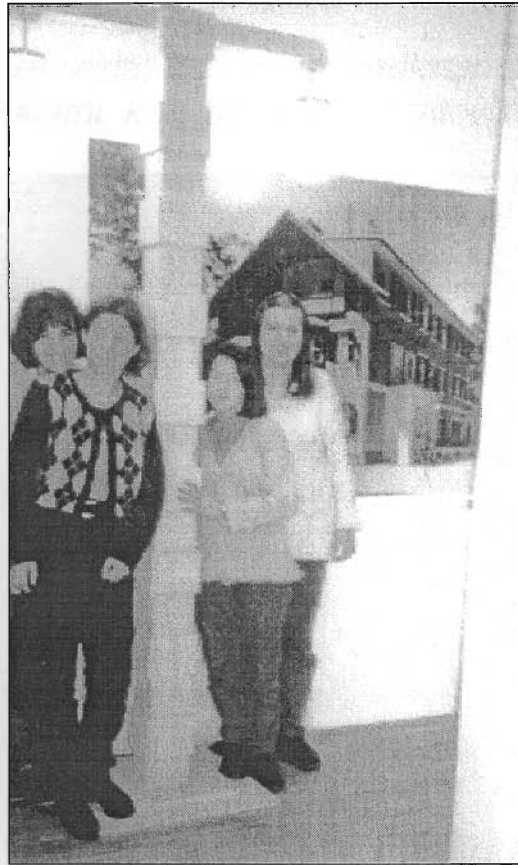
Od leta 1988 pa so v uporabi PVC embalaže, ki so v glavnem zamenjale PET embalažo .

Ga. Tuto nam je povedala, da se sodobni evropski trg ponovno vrača na stekleno embalažo.

Od leta 1968 polnijo v Radenski tudi brezalkoholne pijače, kot so: Swing, Šum, Deit, Pepsi, Mirinda. Posebno zanimivi sta Radin in Miral, saj sta to prvi nizkogazirani oz. negazirani mineralni vodi.

V četrti sobi pa smo si ogledali film iz leta 1937 , ki ga je dal posneti dr. Ante Šarič , takratni lastnik .

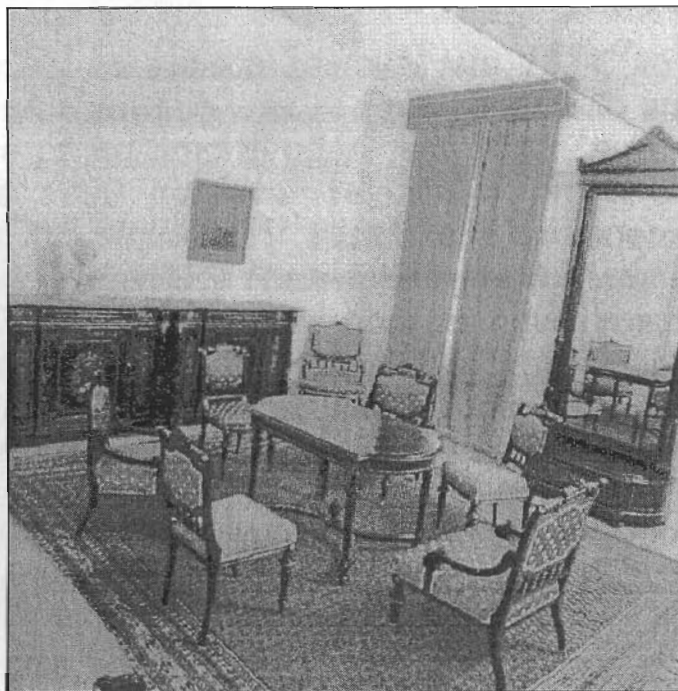
Na filmu so lepo vidne nekatere stavbe, ki so nastale v kompleksu zdravilišča : Vila Olga, Vila Ida , Radenski dom, Buffet, Dijetična restavracija, Slatinski dom, Radgonski dom, Ljubljanski dom in Kapelski dom.

Lepo urejen hodnik muzeja z originalnimi klopmi in uličnimi svetilkami

Spominu ustanovnika in tvorca podjetja - Karlu Henu in njegovim naslednikom - je namenjena zadnja, peta soba. Opremljena je z empirskim pohištvenim ansamblom, dopolnjenim z dodatnimi

pseudohistoričnimi rekviziti. V sobi je prekrasna sedežna garnitura z Napoleonovimi čebelicami, ki je bila v lasti bratov Vogler.

Steno krasi lep portret Hennove matere.

Slika Radencev v spominski sobi

Duha Hennovega časa oživlja tudi prostor opremljen s skoraj dvesto let starim pohištvom in priročno knjižnico, s kataloško urejenim fondom starejših "zdraviliških" knjig.

Oba interierja predstavljata kulturnozgodovinski odsev minulih, duhovno vsekakor bogatih obdobj Radenske in Radencev.

7. ZAKLJUČEK

Kraj Radenci je kot zdravilišče zaslovel leta 1834, ko je zdravnik Karl Henn tu našel več zdravilnih vrelcev. Prve zdraviliške stavbe so tu iz leta 1872, zdravilišče pa so uradno odprli leta 1882. Za razvoj zdravilišča je pomembna leta 1890 zgrajena železniška proga, ki pa se danes uporablja le kot industrijski tir. V šestdesetih in sedemdesetih letih 20. stoletja je podjetje Zdravilišče Radenska zgradilo hotel Radin, v katerem je približno 430 ležišč, Zdraviliški dom in novi prostori za terapijo, k njihovi dejavnosti pa sodi tudi proizvodnja brezalkoholnih in osvežilnih pijač, pripravljenih iz mineralne vode iz številnih bližnjih vrelcev. Izkoriščajo jih več kot 30, nekatere tudi v Petanjcih onstran reke Mure.

Radenci so tudi zaradi številnih prenočišč pri zasebnikih postal eden izmed naših najpomembnejših turističnih krajev. Prav zato so tu ustanovili šolo za gostinstvo in turizem. Večina prebivalcev tako ali drugače živi od turizma in mineralne vode.

Ob koncu naše naloge bi se radi zahvalili Turističnemu društvu Vojnik, še posebej gospodu Jožetu Tanšku, za realizacijo ogleda muzeja. Gospe Mileni Marko Tuta se zahvaljujemo za prijazen sprejem, vodstvo po muzeju, za fotografije, organizacijo ogleda polnilnice v Radencih in pomoč pri prebijanju skozi Kroniko zdravilišča.

Razočarani smo nad odgovornimi, ki bi lahko poskrbeli, da dr. Henn, ki je pomemben Vojničan, ostane v spominu krajanov. Izvedeli smo, da je imel dr. Praznik težave pri iskanju finančne podpore za obnovo fasade. Predlagamo namestitev spominske table na fasado hiše.

Prav tako smo prepričani, da bi tako slavni osebnosti lahko obnovili nagroben spomenik, iz katerega bi lahko vsak razbral imena. Sedaj lahko grobnico najde samo tisti, ki ve zanjo.

Prepričani smo, da mora biti v interesu nove občine, da spozna svojo zgodovino, še posebej, če gre za tako vplivnega krajana.

Ob koncu se prisrčno zahvaljujemo gospodu Juriju Uraniču za vso potrpljenje in pomoč ob našem delu za računalnikom.

8.VIRI IN LITERATURA

1. *Milan Orožen Adamič, Drago Perko, Drago Kladnik : Krajevni leksikon Slovenije, DZS, Ljubljana 1995.*
2. *Janko Orožen : Zgodovina Celja in okolice II., CZS.*
3. *Jože Curk : Trgi in mesta na Slovenskem Štajerskem, Založba Obzorja.*
4. *Kronika Zdravilišča Radenci.*

Uporabili smo tudi podatke, ki nam jih je povedal gospod Jože Tanšek in propagandne prospekte, ki smo jih dobili ob ogledu muzeja.

PRILOGE

Dr. Friedrich Karl Henn, rojen 5. maja 1809
potovanju skori Radence bil opozorjen
imenovati „bublja”. Naredil je analizo, ki
veliko količino mineralov in CO_2 . Kod izkuš
začel s saniranjem vrečnega močvirja in isk
čista radenska slatina.

kot študent medicine leta 1833 na
vrelce mineralne vode, ki so jih domačini
pokazala, da radenska slatina vsebuje
zdravnik se je leta 1865 vrnil v Radence in
njegov glavni vrelca. Leta 1869 je prvič pritekla

Dokument, ki ga hrani Turistično društvo iz Vojnika

140 72
190. 2/2

CHEMISCHE UNTERSUCHUNG

DES

RADEINER SAUERBRUNNENS.

VON

PROF. D. ANTON FRANZ REIBENSCHUH

GERICHTS-CHEMIKER IN GRAZ

SEPARAT-ABDRUCK AUS DEN MITTHEILUNGEN DES NATURWISSENSCHAFTLICHEN VEREINES FÜR STEIERMARK, JAHRGANG 1893.

RADEIN

VERLAG DER CURANSTALT

1894

Kemijska analiza iz 1894